

26.19x32.85	1/2	עמוד 12	יחד נאמן - יחד השבוע	15/06/2018	63972914-1
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

'מלך' פורץ גדר | טראמפ הביא עימו סגנון חדש של ניהול משברים: שינוי סדרי עולם ומהפכות בלתי נגמרות. בינתיים 'השעה משחקת לו'

אף אחד לא באמת יודע לצפות את ההתנהלות האמריקנית בעידן הנוכחי, מה ילד רגע, מה מתכנן טראמפ - אם בכלל יש לו תכניות, ומהו הצעד הבא מבית מדרשו • אפשר להתווכח, אפשר לחלוק, אבל מתברר שהסגנון של 'השוטר החדש שהגיע לשכונה' - עובד • האם יש לו שיטה סדורה, או שמא הוא שולף בספונטניות מתמדת את מהלכיו, בלי לחשוב על התוצאות ועל הרגע הבא?

'מדריך הניהול' של טראמפ

ר. קולינס

צילומים: איי. פי. שטוקסטוק

מדבר בשפה שגם
'בריוני העולם'
מבינים. טראמפ
וקים בטקס
החתמה בסיוגפור

קטנוני, אפילו ילדותי, אבל במבחן התוצאה - מתחזק הרושם שהמדיניות הזו מוכיחה עצמה לא רע בכלל.

משהו השתנה

מעמדה של ארצות הברית לא נחלש בשנה וחצי האחרונות. להפך. מתרבות האנדיקציות לפיהן הוא אפילו התחזק. ההפרות הבוטות של איראן ומדינות סוררות נוספות, העלבונות החוזרים ונשנים מצד מדינות אירופה וההתנהלות הלעומתית של האו"ם בכל הנוגע לארה"ב - כל זה לא עובר עוד בשתיקה. טראמפ מגיב, בעוצמות משתנות. אז נכון. רבות נכתב - כולל בגיליון זה, על פסגת סינגפור וההשלכות שלה. האם הן טובות, אם לאו. ובכל זאת, עצם הנכונות של קים ג'ונג און - הדיקטטור המסוגר והמרוחק, להיפגש עם נשיא ארה"ב

מאז זרמו מים רבים בפוטומק. הביקורת נגד הנשיא לא שככה, ובוודאי שלא נעלמה. ובכל זאת דברים השתנו. התחזיות האפוקליפטיות על הקטסטרופה שתרחש אם טראמפ ייבחר לנשיא, הולכות ומתפוגגות. אין קריסה כלכלית וגם לא פרצה מלחמה עולמית. להפך. הכלכלה האמריקנית משגשגת - כשכמובן מתנהל ויכוח האם הקרדיט לכך - או חלקו, שייך לנשיא אובמה או לנשיא הנוכחי. והעולם שבחר, ובכן הוא לא יותר סוער מכפי שהיה בתקופת הנשיא אובמה.

זאת למרות, ולפי ההתפתחויות האחרונות אולי נכון יותר לומר - בגלל, הרטוריקה הכוחנית בה הוא נוקט. דונלד טראמפ הרגיל את כולם לכך שנשיא ארצות הברית לא מגיש את הלחי השנייה לביקורת שמושמעת נגדו, או נגד ארה"ב. לפעמים זה נראה

ג'סטין טרודו לא ראה את זה מגיע. במסיבת עיתונאים שקיים בצלה של פסגת G7 בשבוע שעבר, הוא ביקר את נשיא ארצות הברית. זאת ברקע המחלוקת החריפה בינו לבין טראמפ על הסכמי הסחר בין המדינות. התגובה של הנשיא האמריקני לא איחרה לבוא: "עוד ועידת G7 שבה מדינות אחרות מצפות שאמריקה תמיד תהיה הבנק שלהן", כתב לאחר מכן ג'ון בולטון, היועץ לבי-טחון לאומי של טראמפ. "הנשיא הבהיר זאת, לא עוד", הוסיף. לאחר מכן אמרו גורמים בסביבתו של הנשיא כי טרודו "ישלם ביוקר" על ההתבטאויות שלו נגד טראמפ.

כמעט שנה וחצי מאז נכנס דונלד טראמפ לבית הלבן, הכותרות דלעיל התקבלו באדישות יחסית. אם הנשיא אובמה היה אומר את הדברים הללו, או כל מנהיג מערבי אחר, לפני שנה וחצי - העולם היה כמרקחה. אבל כיום, כשבית הלבן יושב הנשיא טראמפ, הכל שונה. ספק אם יש משפט אחד שהוא מוציא מפיו, שיכול לענות על כללי הפוליטיקלי קורקט - כפי שהיו מקובלים עד לרגע בו נכנס לבית הלבן.

מהפכה בלתי נגמרת

תשכחו מכל מה שידעתם על עידן הפוליטיקלי קורקט. עוד במהלך מערכת הבחירות לנשיאות ב-2016, דונלד טראמפ הדגיש שוב ושוב את העור-לם - בסדרה של התבטאויות, הצהרות ומתקפות מילוליות נגד כירלים. הנשיא דאז אובמה וכל יפי הנפש במערכת הפוליטית האמריקנית - כולל בכירים במפלגה הרפובליקנית, ניסו להתנער מה מועמד הסורר.

גם בכירים ביותר במפלגה הושפעו מהאווירה האנטי-טראמפית, כולל יו"ר בית הנבחרים פול רייאן. זה האחרון התגייס לטובתו של טראמפ כש-בוע בלבד לפני הבחירות, רק לאחר שבחוש הפוליטי הנפוח שלו הריח את מה שבכלי התקשורת סירבו לדווח עליו - דונלד טראמפ בדרך לניצחון אפשרי.

63972915-2	15/06/2018	יחד נאמן - יחד השבוע	עמוד 14	2/2	26.22x32.99
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

פרופ' שמואל סנדלר: "טראמפ רוצה מאוד להציג הישגים בבית פנימה. הוא כל הזמן מושמץ, נטען כי הוא לא רציני. פסגה בסדר גודל כזה בסינגפור, כמו גם צעדים משמעותיים אחרים במדיניות החוץ, מייצרים מראית עין של הישגים"

ד"ר צ'ק פרייליך: "המדיניות של הנשיא טראמפ היא של שליפות. אומנם אי אפשר להתעלם מכך שהפסגה בסינגפור מהווה פריצת דרך. הבעיה היא שהוא העניק לקים ויתורים רבים, מה שמהווה כיוון מסוכן מבחינת הסוגיה האיראנית"

ולדון עמו בפירוק ארצו מנשק גרעיני, הוא דבר גדול. אחרי שנים ארוכות של הסתגרות, בריחה מהמערב, פרובוקציות מסוכנות והתנתקות מוחלטת מכל מגע כלשהו, עצם ההסכמה והרצון שלו לדבר עם אמריקה ולהביע הסכמה להתפרק מנשק גרעיני, זאת התפתחות מהדהדת.

מה שלא יהיה, דונלד טראמפ הביא אתו לנשיאות משהו אחר. סגנון חדש של ניהול משברים, שינוי סדרי עולם, מהפכות בלתי נגמרות, ובקיצור - אין רגע דל. אף אחד לא באמת יודע לצפות את ההתנהלות של ארה"ב. מה יילד רגע, מה מתכנן טראמפ - אם בכלל יש לו תוכניות, ומהו הצעד הבא מבית מדרשו.

אבל משהו בכל זאת מתברר כאמור: מסתבר שהסגנון של השוטר החדש שהגיע לשכונה עובר. אפשר להתווכח, אפשר לחלוק ואפילו לקרוא תיגר. אבל העניינים מתנהלים, מהלכים מתקדמים וארצות הברית מחזקת את מעמדה כמעצמה מספר 1 בעולם.

יש תוכנית

אז מה באמת קורה? האם לדונלד טראמפ יש 'משנה סדורה' ובעצם ההתנהלות שלו היא פועל יוצא של תוכנית ברורה, או שהוא אכן ה'שולף' האולטימטיבי שכולם אומרים שהוא?

"בוודאי שיש לנשיא טראמפ שיטה סדורה", אומר לנו פרופ' שמואל סנדלר, מומחה לענייני ארה"ב, מרצה במחלקה למדעי המדינה וחוקר בכיר במרכז 'בגין סאדאט' למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת בר אילן. לדבריו, הוא אינו יודע אם מלכתחילה הייתה לטראמפ תוכנית - אבל לאט לאט היא התגבשה: "המטרה של הנשיא האמריקני הנוכחי היא להראות לכולם שהוא יכול למצוא פתרונות של איש עסקים, ולא לצעוד במסלול של הדיפלומטיה הקונבנציונאלית המקובלת".

פרופ' סנדלר מרגיש כי הפעילות המדינית של טראמפ במישור החוץ - בדגש על צפון-קוריאה, יש לה סיבות נוספות: "טראמפ רוצה מאוד להציג הישגים בבית פנימה. הוא כל הזמן מושמץ, ורבות נטען כי הוא לא רציני. פסגה בסדר גודל כזה בסינגפור, כמו גם צעדים משמעותיים אחרים שהוא נוקט במדיניות החוץ, מייצרים מראית עין של הישגים - מבלי להיכנס לשאלה האם הם אכן כאלה".

מעבר לכך, שמואל סנדלר סבור שצריך לתת את הדעת על מגמה נוספת, שיתכן שהנשיא מעוניין להוביל: "בהחלט יכול להיות שדונלד טראמפ הוא 'כדלן'. במידה מסוימת בתקופה האחרונה הוא מדבר בשפה של בדלנות. בסופו של דבר צריך לזכור כי אם המהלך מול צפון קוריאה יצלח, המשמעות

היא שארצות הברית תוציא את כוחותיה משם - דבר שלא נעשה מאז 1946. כך שיתכן מאוד שהמהלך הצפון-קוריאני מבשר את תחילת יציאתה של ארצות הברית ממקומות שונים בעולם בהם היא מוצבת".

הגורם המניע: הצלחה

כך או כך, פרופ' סנדלר משוכנע: "יש כאן מהלך שמתקדם. האם זאת דוקטרינה של ממש? אי אפשר עדיין לענות על כך".

מה יהיה כעת, ביום שאחרי הפסגה? איך טראמפ יתנהל?

"ביום שאחרי הנשיא ינסה לעבור לביצוע. זה לא יהיה קל. כל תהליך שאמור לכלול פירוז מנשק גרעיני הוא לא פשוט. יש בעיות טכניות רבות, סוגיות של אמון, הבטחות וכדו'. בקיצור, כאמור, המהלך הזה יהיה מורכב מאוד עבור טראמפ".

טראמפ עשוי להרוויח מהמהלך הזה? "אם זה יהיה רציני, בוודאי. צריך לזכור שהנשיא לא עובד לבד. גם לא טראמפ. יש לו יועצים רציניים, ובסביבה שלו עושים את כל החשבונות. איך שאני רואה את הדברים, אני חושב שמדובר במהלך מושכל של טראמפ".

כיצד ההסכם הזה משליך על מעמדה של ארצות הברית בעולם בכלל? האם המדיניות של טראמפ מוכיחה עצמה, או להפך?

"טראמפ הביא את ארצות הברית למעמד חדש. הוא משנה את פני המפה העולמית. ראינו לאחרונה - וביתר שאת בשבוע שעבר בפסגת ה-G7, שהוא לא מהסס לריב עם אירופה. מצד שני, הוא נוקט במהלכים דרמטיים מול יריבים כמו צפון-קוריאה. פסגת סינגפור עשויה לתרום לחיזוק מעמדו מול אירופה, ובוודאי מול איראן ומדינות סוררות אחרות. בכל מקרה ייקח זמן לראות את ההשלכות של המהלך הזה".

במישור הבינלאומי הכולל, יש לטראמפ מדיניות מסודרת, או שהוא פועל באופן ספונטני? "עדיין קשה לראות משהו מסודר במישור הבינלאומי, אם כי הרבה פעמים ה'משנה הסדורה' קורית למפרע. וזה הגיוני ואפשרי. בכל מקרה ברור שטראמפ מוביל מדיניות מסוימת, הלך רוח כלשהו, גם אם עדיין אי אפשר להגדיר את זה באופן מפורש".

מה בעיקר מניע אותו? "הצלחה. כל החיים שלו דונלד טראמפ חותר להשיג הצלחות. וכך גם כנשיא - כולל במישור הבינלאומי".

מדיניות של שליפות

גם כיום, לאחר הפסגה, יש כמובן כאלה שלא

רואים בעין יפה את המדיניות של הנשיא טראמפ - הן באשר לסוגיה הצפון-קוריאנית, הן בכל הנוגע למדיניות החוץ בכלל.

אחד מהם הוא ד"ר צ'ק פרייליך, מומחה לענייני ארה"ב מהמרכז הבינתחומי הרצליה, עמית מחקר בכיר באוניברסיטת הרווארד ולשעבר סגן ראש המועצה לביטחון לאומי: "המדיניות של הנשיא טראמפ היא של שליפות", הוא אומר ל"יחד השבוע". "אומנם אי אפשר להתעלם מכך שהפסגה בסינגפור מהווה פריצת דרך. אי אפשר לקחת את זה מהנשיא. הבעיה היא שהוא העניק לקים ויתורים רבים, מה שמהווה לדעתי כיוון מסוכן מבחינת הסוגיה האיראנית".

מדוע?

"צפון-קוריאה סיפקה סיוע גרעיני וטילי לאיראן ולסוריה - לכור הגרעיני שהופצץ על ידי ישראל לפני 11 שנה. כל שינוי לטובה במאזן הגרעיני של צפון-קוריאה הוא חיובי. גם עצם העובדה שקים ג'ונג-און מדבר ולא מסתגר, היא חשובה.

"מצד שני, כדרכו - דונלד טראמפ הלך לפסגה הזאת ללא הכנה מוקדמת ומבלי להיכנס לעומק הסוגיות שעל הפרק. וזה למרבה הצער עלול לשחק לידי האיראנים - כי הם המומחים הגדולים ביותר למשא ומתן קשה ותובעני. במידה שארה"ב תיכנס למו"מ חדש מול איראן, במקום הסכם הגרעין ממנו פרשה, האיראנים עלולים להשיג הצלחות מולה, לנוכח ההתנהלות של טראמפ מול קים".

יש הישג כלשהו מהפסגה שטראמפ יכול לזקוף לזכותו?

"קודם כל כפי שאמרתי עצם הפגישה עם קים והדיבורים על שלום מנהיג שרק לפני חודשים ספרים הסתגר ואיים על ארה"ב והעולם, זה דבר חיובי. הבעיה היא, גם כן כפי שצינתי, הוויתורים שטראמפ הסכים להם כבר בשלב זה. מדובר בויתורים שנשיאים אמריקנים קודמים היו מוכנים להם רק בסופו של תהליך הידברות מול צפון קוריאה, ולא בתחילתו".

לצמצם מעורבויות חיצונית

ד"ר פרייליך מציין כי כשהנשיא טראמפ מדבר על פירוז מנשק גרעיני, המשמעות היא שגם ארצות הברית מתחייבת לכך: "זה אומר שגם אמריקה תוציא את הכוחות הגרעיניים שלה. לכשעצמו זה יכול להיות דבר חיובי, אם כי יש גם את סיין - אז זה רגיש יותר".

מה המטרה שלו עכשיו, ביום שאחרי סינגפור? "אני מניח שעכשיו הוא ילך לקראת מו"מ ממושך, זאת לאחר הוויתורים שכבר הסכים עליהם - מה שמהווה עמדה של חולשה מבחינתו. מצד שני, עושה רושם שיש שינוי גם מצד קים ג'ונג און. השאלה הגדולה היא עד כמה קים אכן רציני".

ומה מבחינה בינלאומית? הנשיא הנוכחי מצליח לשפר את מעמדה של ארצו?

"אין ספק שארצות הברית מרוויחה מהפסגה בסינגפור יוקרה מדינית. בפרט לנוכח העובדה שהפסגה הזאת הגיעה אחרי הקטסטרופה שהייתה בשבוע שעבר בפסגת ה-G7 עם מדינות אירופה וקנדה, במהלכה טראמפ לא היסס לעלות ולפגוע בבעלות בריתה הקרובות של ארה"ב".

בשורה התחתונה, שליפות או לא, אפשר לומר שלדונלד טראמפ יש גם תוכנית מדינית? "קשה לדבר על תוכנית, אבל אם יש משהו שמאפיין את המדיניות שלו זה רצון לצמצם מעורבות חיצונית".

כפי שביקשנו להבין מפרופ' סנדלר, שאלנו גם את ד"ר צ'ק פרייליך - מה לדעתך הגורם העיקרי שמניע את הנשיא טראמפ?

"הוא עצמו, זה מה שמניע אותו. כל פוליטיקאי מונע כמובן גם מהשיקול הזה, אבל אני חושב שהוא מונע ממנו יותר מכל אחד אחר. יש לו כמובן רצון להצליח, אבל מעבר לכל דבר אחר - הוא רוצה להיות במרכז תשומת הלב הלאומית והבינלאומית".